

Борба против амбијенталног стреса

Професорка на Универзитету одбране објавила је књигу као основни уџбеник на предмету идентичног назива. Према њеним речима, презентовани подаци од великог су значаја за војничку и лекарску професију.

– Војник се суочава с екстремном врућином, хладноћом, екстремно повишеним ваздушним притиском (приликом роњења) или сниженим (приликом пењања на високе планине). Такође, на њега утичу и силе убрзања и микрогравитација – наводи професорка Радаковић.

Књига је подељена на неколико поглавља, у којима се, на почетку, разматра историјат дејстава у екстремним условима, од давнина до новијег доба и искуства српске војске из балканских ратова и Првог и Другог светског рата.

– На примеру Игманског марша описана је адаптација на хладноћу. Ослањали смо се и на искуство осталих армија, као и на савремену литературу из области примењене физиологије, која не обрађује само војне активности – каже она.

Уџбеник је илустрован фотографијама снимљеним у условима обуке наших војника и кадета, а приказани су и резултати истраживања у периоду од 30 година.

У књизи начелнице Сектора за превентивну медицину ВМА проф. др Соње Радаковић обрађена је тема адаптације на спољашње услове који излазе из зоне комфора

– Десетине година мог истраживања посвећене су изучавању топлотног стреса као модела амбијенталног стреса у климатској комори ВМА. Посебна пажња поклоњена је когнитивним променама, односно

дефицитима у погледу менталног функционисања – опажања, способности дискриминације, краткотрајног памћења, способности планирања, могућности запажања детаља, раздвајања битног од небитног, који настају под утицајем било којег амбијенталног стреса. Тиме се угрожава извршење задатака, чак и безбедност људства. Ово су веома важни подаци за војску, али и за војне лекаре који би то требало да знају. Током војних активности не можете очекивати да ће у свакој ситуацији бити могуће искористити неко техничко решење за заштиту од екстремних услова, већ ће војник морати да се понаша, условно речено, небезбедно, односно да буде изложен екстремним условима без заштите, ако му тако диктира задатак – каже професорка.

Свако поглавље завршава се кратким репетиторијумом од неколико одредница, насловљених са „Шта војни лекар треба да запамти?“. На тим страницама налазе се и питања на која кадет, после прочитаног и проученог поглавља, треба да одговори. Књига је писана као основни уџбеник, према прописима из акредитације, и следи наставни план и програм предмета „Адаптација на екстремне услове“.

– Међутим, књига је апсолутно подобна за све лекаре, посебно оне који се баве примењеном физиологијом. Књигу препоручујем и спорским тренерима који ће наћи могућност за аклиматизацију спортиста приликом такмичења на супротној страни Земље, где владају сасвим другачији временски услови. Разумевајући физиолошке механизме, који стоје у основи адаптације на сваки услов у спољашњој средини, верујем да и лаици могу да унапреде своје знање, и нађу корист од књиге – поручила је ауторка уџбеника. ■

С. АНЂЕЛКОВИЋ